

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znalen popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Ljudska volja.

Na Jesenicah se pripravlja velik protestni shod gorenjskih posestnikov proti discipliniranju jeseniških učiteljev, zlasti proti neopravičenemu premeščenju učitelja Fabinca.

Fabinc je kvalificiran kot eden najboljših učiteljev na Kranjskem, njegovo delovanje na šolskem polju je vsega priznanja vredno, kar je izprevidal tudi krajni šolski svet jeseniški, ki mu je predlagal primerno nagrado. In njegovo izvenšolsko delo? Kot resen, dalekoviden in prevdaren, čeprav še mlad mož si je pridobil zaupanje najboljših posestnikov jeseniške občine, ki so ga zato tudi volili v občinski odbor. Tu je imponiral s svojim premišljenim, a neustrašenim nastopom celo nasprotni slovenski stranki, ki ga je začetku hudo napadala. Danes nastopata obe slovenski stranki na Jesenicah roka v roki, in gotovo ni to zadnja zasluga previdnega odbornika Fabinca.

Za zadevo, katero so zakrivali nemški zagrizeni železniški uslužbenci, ki so ravnokar pri sodišču v Kranjski gori zaradi neke druge afere dobili zaslužen kazen za svoje, nad vsa drugo nego dostojno postopanje, mora učitelj Fabinc kratkoma z Jesenic.

«Fabinc proč!» tako je sklenil nemški «Volksrat» na Kranjskem, za izvršitev sklepa jamči nemškemu «Volksratu» največji prijatelj ultranemških kazinotov, vitez Kaltenecker, čigar paševstvo pozna Gorenjska prav dobro, sklep izvrši pa Schwarz s pomočjo Šuštersiča in Lampeta.

Ubogi slovenski učitelj mora iti proč za malenkost, nemški učitelji in profesorji lahko uganjajo vse, prav vse, njim se ne zgodi nič, ker jih štiti vlada in slovenski klerikalci.

Za Jarca, ki je nastopal tako predrzno na

političnih shodih, udrihal po stanovih in strankah, kar se je dalo, velja načelo, da se radi političnega delovanja ni umur ne sme skriviti lasu, za Fabinca to ne velja. Ko bi vsak slovenski napreden profesor, katerih je vsaj 90 odstotkov vseh profesorjev na Slovenskem, napravil vsaj eno desetino toliko shodov, kakor jih je napravil Jarc, bi kmalu ne bilo vasi na Slovenskem, kjer bi ne imeli po več shodov na leto. Mi ne zahtevamo, da bi se napravili politični shodi, temveč poučna zborovanja. Ali naj se en napreden profesor ali uradnik le oglasi na kakem poučnem shodu, posebno na kmetih, že plane vse klerikalno časopisje po njem in mu podtika vse, laže in obrekuje, samo da bi mu vzelo vsako veselje do dela in ga materijalno oškodovalo!

Kaj vse je počel učitelj Jaklič v Dobrepoljah, kaj uganjal nadučitelj Ravnikar v Trnovem i. t. d., toda prejšnji deželni šolski svet jih ni prestavil radi izvenšolskega delovanja. In prav je tako!

Kdor pozna razmere na Jesenicah, pozna predrznost privandranih nemškutarjev, ki hočejo absolutno gospodovati, ki besne, če čutijo v javnih prostorih slovensko besedo, ta bo vedel ceniti vrednost njihovih zatrdil, da so pohlevni kakor jagnjeta in da so raznih afer krivi Slovenci. Človek bi moral imeti polzevo kri, da ne bi vskipela ob drznosti teh nemških in nemčurskih «junakov».

Učitelj Fabinc je preponosen, da bi zatajil v družbi svoj materni jezik, deželni šolski svet mu je ukazal, da mora iti zato v pregnanstvo v dolenske hribe.

Naj protestni shod pove vsem, katerih se tiče, da imajo stari tudi kaj govoriti, komu izročajo svojo deco, da oni hočejo, da učitelj Fabinc ostane na Jesenicah!

Zoper jetiko.

Konec.

Žalostne so bile tedaj razmere, o katerih je imelo društvo obravnavati v zadnji odborovi seji. Gradba otroškega zavetišča se je morala odgoditi, ker ni sredstev za njega vzdrževanje. Zato pa naj se, če le možno, razširi oskrbovalniško delovanje. Saj bo kmalu treba ustanoviti oskrbovalnice tudi izven Ljubljane. Najbolj potrebne bi bile v industrijalnih krajih, osobito pa v Idriji. Ko je deželni predsednik pred kratkem obiskal Idrijo, izročili so mu zastopniki tamošnje delavske organizacije spomenico, v kateri opozarjajo na vedno hujše razširjanje jetike in prosijo za ustanovitev zdravilišča ali oskrbovalnice. Kakor kažejo statistički podatki, jetika v Idriji ni tako zelo razširjena med delavci samimi kakor med njih rodbinami. To kaže, da vzrok ne leži toliko v poklicu kakor v stanovanjskih in drugih higienskih nedostatkih. To bi bila torej oskrbovalnica s svojim profilaktično-higienskim delovanjem posebno na mestu.

Žalibog pa zadostujejo sredstva deželnega pomožnega društva komaj za vzdrževanje ljubljanske oskrbovalnice. Ta je izdala v drugi polovici leta 1907 nad 1200 K le za mleko in kruh, tedaj najpotrebnejša hranila, ki so se nakazala prizadetim rodbinam. Če priračunamo denarne podpore, kakor se dovoljujejo v nekaterih slučajih, n. pr. v svrhu najetja boljšega stanovanja, v omogočenje zdravljenja na deželi, v poplačilo najnujnejših dolgov, dalje oskrbovalnine za zdravljenje v zdraviliščih in v morskem hospicju, slednjič upravne stroške, potem razvidimo, kaka sredstva zahteva oskrbovalnica. Pri tem so pa udobnosti in podpore, ki jih ljubljanska oskrbovalnica naklanja svojim oskrbovancem, v primeri z drugimi oskrbovalnicami zelo skromne. Tem

PODLISTEK.

O pomenu ljudskih galerij.

Ob slavnostni otvoritvi ljudske galerije dne 27. maja 1908 v «Narodni čitalnici» v Kranju predaval prof. Makso Pirnat.

Častite dame in gospodje! Dragi dijaki! Ta ali oni izmed vas se bo še spominjal na članke, kateri so izšli pred dobrim letom v «Gorenjcu» in v katerih se je izprožila misel, da bi se v Kranju ustanovil mestni muzej. V takem muzeju naj bi se hranilo vse, karkoli je v zvezi s politično, kulturno, gospodarsko zgodovino mesta Kranja. Razni predmeti, ki bi bili ondi razstavljeni (listine, slike, izkopine, vsakovrstne starine i. t. d.), naj bi klicali meščanu v spomin, da ima njihovo mesto za seboj zanimivo, slavno zgodovino. V takem muzeju naj bi se učili domačini ceniti preteklost gorenjske metropole, navduševali naj bi se za zgodovino Kranja in za zgodovino slovenskega sveta sploh. Posebnega pomena pa bi bil tak muzej za tukajšnje dijaštvo; z vnemo naj bi ogledali razne predmete, iz katerih bi jim odsevala zgodovina Kranja; tu bi prihajali do spoznanja, da so lahko hvaležni in ponosni, da se izobrazujejo v tako starodavnem in zgodovinsko važnem mestu. Vzljubili bi ta lepi kraj, vzljubili pa obenem tudi vso zemljo slovensko. Misel o ustanovitvi muzeja je za enkrat ostala samo misel. Vendar sem prepričan, da pride čas, ko dobi tudi ta ideja meso in kri.

Boljšo srečo nego ideja o muzeju je imela ideja, da se osnuje v naši čitalnici po zgledu Simona Gregorčiča knjižnice v Ljubljani ljudska galerija, ki ima nekaj podobnosti z muzejem in iz katere se utegne še enkrat razviti poslednji. Začetkom aprila se je razgovarjal čitalniški odbor o ustanovitvi take galerije. Misel je padla na rodovitna tla, odbor je soglasno pritril predlogu, da priredi čitalnica ljudsko galerijo. In potem smo šli urno na delo. Naročili smo okvire in pulte, omislili mape, zadnje nedeljo smo dobili slike in tako nam je danes, dragi člani in spoštovani gostje, dana možnost, da slovesno otvarjamo našo galerijo.

Galerija slik! Ali je njena ustanovitev naravna in za Kranj potrebna.

Vse človeštvo, nižji in višji sloji, stoji pod nepremagljivim vtiskom umetnosti, naj se že ta javlja kot pesništvo, ali kot glasba, kot kiparstvo, slaviteljstvo ali kot slikarstvo. Upam si trditi, da naš mali narodič ni baš na zadnji stopinji, kar se tiče umevanja umetnosti vobče, posebej pa še, kar se tiče slikarstva. Pojdimo v samotno gorsko zakotje, kamor še nima pristopa vse izenakujoča kultura, kjer še najdemo naše ljudstvo v njegovem starem izvirnem položaju. Kako pogosto nalletimo tu na skromnega kmečkega slikarja — samouka. Okorna je njegova roka od dela; a to delo ni v njem zamorila veselja do njegovega slikarskega poklica. V prostih urah poslikava s srci in nageljni, pa z rožmarinom in lipovimi peresi

skrinje, ki jih dobivajo neveste v balo, ali pa lepša kmečkemu čebelarju končnice panjev s slikami, katere je zajel iz vaške zgodovine ali iz narodnih pravljic, iz verskega ali vsakdanjega vaškega življenja. Ljudje v vasi spoštujejo tega moža slikarja in ga cenijo, imajo ga po pravici za nekaj posebnega. Prav tako! Vsaki umetnosti pristoji spoštovanje, tako tudi narodnemu slikarstvu.

Ako čuti že preprosti kmečki človek potrebo po slikarski umetnosti in rad krasi svoje sobe, stene, veže, panje i. t. d. z izdelki sovaščana — samouka, čeprav so ti izdelki skromni, kaj bomo rekli o meščanu, ki se vendar prišteva k omikanim krogom, ki pa se večkrat nič ali komaj toliko briga za pravo slikarsko umetnost, kakor v gorskem zokotju živeči kmetič na preproste izdelke vaškega slikarja. In vendar se tako pogosto dogaja, da nimajo v mestih bivajoči ljudje nobenega razuma in smisla za pravo slikarsko umetnost. Sicer se pa mora ta tožba nekoliko omejiti. Resnica je, da nekateri meščani nimajo prilike, da bi sploh mogli spoznati in v roke dobiti res umetniško izvedene slikarske izdelke. Prav tako je resnica, da marsikdo ni v takem gmotnem položaju, da bi si mogel kupiti in nabaviti lepih slik, če bi tudi sicer imel veselje do njih. In tem neugodnostim je hotela odpomoči naša čitalnica, ko je osnovala ljudsko galerijo.

Konec prih.

bolj nas mora veseliti, da je delovanje kljub temu uspešno!

Koncem leta je zadela deželno pomožno društvo še druga neprilika — občinski svet ljubljanski mu je dovolil za bodoče leto le podporo 500 K. Akoravno so ta sklep povzročili le oziri na mestni proračun in se deželno pomožno društvo nada, da mu bo občinski svet tekom leta mogel prikočiti na pomoč, kaže ta naredba vendar, s kakimi težavami se ima boriti celo edina doslej ustanovljena oskrbovalnica.

Takšen je torej položaj deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih, ko se to po štiriletnem delovanju s pričujočim poročilom obrača na javnost. Prispevek iz državnih sredstev se je izkazal kot premajhen, od deželnega zbora dovoljene subvencije se nismo dobili in celo prispevek deželnega stolnega mesta Ljubljane se je znižal.

Deželno pomožno društvo pa ima tako veliko in važno nalogo pred seboj! Saj jetika naša domovino prav posebno opustoša. Po številu smrtnih slučajev je Kranjska na tretjem mestu med avstrijskimi kronovinami. Le v Trstu z okolico in v Šleziji umare povprečno še več ljudi za jetiko. Še huje je prizadeta Ljubljana, katere umrljivost je ena najvišjih med avstrijskimi mesti. Toda ne glede na umrljivost je pripisovati jetiki največji narodnoekonomični pomen radi tega, ker si — kakor druge kužne bolezni — ne išče svojih žrtev med otroki, za katerih vzgojo se je šele malo izdalo, temveč po ogromni večini v produktivni starosti od 15. do 70. leta. Koliko gorja in žalosti, koliko socialne bede se pojavlja, ker rodbine, izgubivši svojega hranitelja, obubožajo in propadejo. Koliko naravnih neprilik in izgub si, ne glede na denarne izdatke, nakoplje cloveška družba, če izgube otroci svojo mater in se odtegnejo vplivu vzgoje. Poglejmo le v sirotinice, večini njih gojencev je ugrabila jetika roditelje!

Toda — kakor smo že poudarjali — tem žalostnim razmeram se da odpomoči. Izkušnje zadnjih desetletij kažejo, da velik del jetičnikov lahko trajno ozdravi, če se jih le pravočasno spravi v zdravilišča; vsaj pa se v toliko utrde in očvrste, da morejo skozi leta in leta zopet izvrševati svoj poklic. S profilakso in odvrtajočimi napravami, kakor jih odreja oskrbovalnica, pa se da jetika za dobro tretjino omejiti. Ta dokaz se je posrečil ob času, ko se je profilaksa komaj jela razvijati. Koliko uspešnejši pa bo boj, ko bodo varstvene naprave enakomerno izpeljane po vsej državi!

Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih se bo lotilo z veseljem dela, treba mu je le preskrbeti sredstva, ki jih zahteva njegova naloga!

Ne zabite Ciril-Methodove družbe!

Brodkovski odvetnik.

Slika iz sedanjega življenja moravskega.

Češki spisal Vaclav Beneš-Šumavský; poslovenil Avgust Petrič. Dalje.

Trajalo je dolgo, predno se je umiril.

Potem je začel jasneje premišljati.

Moral je priznati, da bi si škodoval sam največ, ako bi napovedal sedaj boj Albrechtu in Hildincmu stricu. Previdno mora ravnati, da se izogne nastavljenim pastem. Radi tega se je odločil, da ne pojde na volilni shod.

Ko je naznanil po nekolikem obotavljenju svoj sklep Hildi, se ji je razjasnil obraz in vprvič se mu je po jezi na pomirjenje vrgla okoli vratu in ga začela nežno ihte poljubljati in stiskati k sebi. Šepetala mu je sladke besede ljubezni, stokala, da ni ljubljena, kakor bi imela biti. Njena krasna glavica je počivala na njegovi rami, njene modre oči so gledale zarosene s solzami vanj in njena bela pleča so ga objemala in stiskala strastno.

A on ni čutil več trpljenja, ne bolesti. Zopet ga je prevevala sladka strast kakor za časa ženitovanjskega potovanja.

„Ne pojdem na shod,“ je poudarjal poljubovaje ustnice in oči Hildine, ki so se mu smehljale sladko, „nevarnosti ne grozé. Kanjak in Pejčoh uničita gotovo sama Albrechtove nakane. In končno ne bode prevelika nesreča, ako bi zmagal v enem razredu. Bila bi neumnost, če bi si sam pripravljaval doma peklo, ako imam tu

Gospodarski del. E

□□□□

Narodno gospodarstvo.

Dalje.

II. Zemljiška renta.

Zemljiška renta in glavnična obrest tvorita dohodek iz posesti. Zemljiško rento v širjem pomenu besede imenujemo ves dohodek iz zemljišča po odbitku stroškov za obdelovanje. Taka renta obsega tudi delovno plačo, glavnično obrest in podjetniški dohodek. To rento dobiva n. pr. zakupodajalec, ki prejema odškodnino za prepustitev zemlje, za glavnico, ki jo je vložil v zemljo (melioracije, gospodarska poslopja) in delo, ki ga je stalo vzdrževanje, obdelovanje i. t. d.

Ponavadi se pa govori le o zemljiški renti v ožjem pomenu besede, o donosu zemlje kot podlaga reprodukcije ali enega izmed produktivskih činiteljev, kakor smo jo označili na strani 17. Vsako obdelovanje zemlje zahteva dela in glavnice, toda naj si bosta delo in glavnica popolnoma enaka, vendar vidimo, da eno zemljišče donša dvakrat, trikrat ali še večkrat toliko kakor drugo. Če donos zemljišča prekaša odškodnino za delo in obrestovanje glavnice, tedaj moremo govoriti o zemljiški renti, ki je lahko zelo različna. Taka renta izvira ali

a) iz različne rodovitnosti ali
b) iz posebne lege posameznih zemljišč.

Vzemimo za vzgled nekaj kosov zemljišča ali nekaj parcel, ki se obdelujejo z enakimi stroški in delom. Parcela A rodi na leto toliko, da se ne izplačajo stroški obdelovanja in ne delo, na parceli B se pridela toliko, da se poravnajo stroški, parcela C donša toliko, da se poravnajo stroški in poplača delo, na parceli C se pa poleg tega dobi še 20 K čistega donosa. Parceli A in B se torej ne bo izplačalo obdelovati, parcela C se bo obdelovala, če ne bo mogoče dobiti boljše parcele, parcela C bo pa donšala že rento 20 K. To velja glede rodovitnosti zemljišča. Podobne razmere nam nudi lega zemljišča. Če zemljišče leži poleg obljudenega mesta, ne bo zadostovalo, samo da zadovolji potrebe vsega mesta. Treba bo razne poljske pridelke dovažati tudi iz oddaljenih krajev. Če stane obdelovanje v oddaljenih krajih tudi ravno toliko, kakor na obmesnem zemljišču, vendar bo posestnik tega zemljišča imel neko prednost, ker mu ne bo treba plačati stroškov za prevažanje pridelkov. Ta razlika med donosom zemljišča, čegar obdelovanje se še splača, da se pokrijejo stroški in poplača delo, in med donosom zemljišča z ugodnejšo lego, tvori zemljiško rento poslednjega zemljišča.

Zemljiška renta nastaja vsled tega, ker je zemeljsko površje vedno enako veliko in se morejo torej uporabljati vedno nerodovitejši in neugodnejše ležeči kosi zemlje, da se morejo zadovoljiti potrebe vedno bolj se množčega prebivalstva.

Z ozirom na uporabo zemlje (sveta) moremo tudi zemljiško rento ločiti v poljedelsko, staviško in rudniško rento. Prvo nahajamo pri kmetijskih zemljiščih, če cene kmetijskih pridelkov prekašajo stroške obdelovanja, obrest vložene glavnice in podjetniški dohodek. Staviška renta

lahko raj. Odrečem se za ta čas javnemu delovanju zaradi domačega miru, dokler se ne odloči stric o doti. Hildini razlogi niso pravi, vendar končno ima žena tudi pravico zahtevati, da se jih respektira.“

Zvečer je ostal doma, a Hilda se je trudila, žareč radosti, da bi preplašila njegove čmerne misli in ni pustila, da bi se začeli novi duševni boji v njem.

Če bi jo bil videl tega dne njen stric, moral bi priznati, da igra svojo vlogo mojstrski.

Odvetnikova nenavzočnost na shodu je povzročila resno trpkost med uglednejšimi občani. Nekoliko dni potem je bil objavljen v nekem brnskem češkem listu dopis iz Brodkovic, v katerem je bilo naslikano delovanje bivšega davkarja in njegovega priganjača Francla. Kubali se je ostro podtikala njegova neodločnost, mlačnost in dvoumnost v narodnih stvareh in je bila izrečena o njem sodba, da je zelo prevaril iz začetka vzbujene nade, in slednjič navedena govornica, da ga sumniči ljudstvo v mestu politične zveze z odločnimi Nemci, s katerimi se v ostalem nahaja v sorodniški zvezi.

Kubalo je dopis razburil neizmerno. Smatral ga je za grozno krivico in razžaljenje, in je bil takoj gotov s svojo obsodbo, da izhaja od zdravnikar Svovila, o katerem je domneval, da mu hoče izpodmakniti v občini stališče. Dalje prth.

se pojavlja zlasti v mestih ali industrijskih krajih, kjer se mnogo zida, in kjer stanovanja, prodajalne in obratovališča nosijo visoke najemščine. Zemljiški posestniki lahko za visoke cene prodajo stavbišča ali pa zidajo sami, pri čemur se jim ne le obrestuje vložena glavica, temveč jim letno pripada zemljiška renta. Tudi donos rudnikov je različen po bogastvu rud, legi rudnikov ali težavnosti pridobivanja; zato je tudi rudniška renta različna.

Zemljiška renta more biti celo posledica naravnega, monopola n. pr. pri zdravilnih vodah, vodnih močeh, zelo redkih rudah, posebne vrste vinih i. t. d.

Zemljiška renta ni vzrok, temveč le posledica visokih cen produktov, ona izhaja iz teh cen.

Zemljiška renta vpliva na vrednost zemljišča; čimbolj raste zemljiška renta, tem večji je čisti donos zemljišča, od česar zavisi vrednost zemljišča. Če kdo proda svoje zemljišče, ki mu donša posebno rento, bo pri določitvi cene upošteval večji donos in zato cenil zemljišče višje za svoto, ki odgovarja kapitalizovani zemljiški renti. Zato kupec ne bo več užival zemljiške rente, temveč le obresti od svoje glavnice. Kvečjemu, če bi zemljiška renta zopet poskočila, bo tudi novi lastnik računal z zemljiško rento in zato tudi lahko zopet višje cenil kupljeno zemljišče.

Kakor vidimo, zemljiška renta dviga ceno zemljišč brez obdelovanja lastnika zemljišč, brez produkcije; zato je večkrat povod raznim špekulacijam, zlasti v velikih mestih, industrijskih krajih in v novejšem času tudi v krajih, ki so pripravni za letovišča. Ker je zemljiška renta v resnici večinoma „nezasluzen dar“, ki ga prejema lastnik zemljišča, zato nekateri narodno-gospodarski pisatelji ostro nastopajo proti njej in zahtevajo njeno odpravo z velikim zemljiškim davkom ali s podržavljenjem zemljišč. Dalje prth.

Tedenski sejem v Kranju dne 25. maja 1908. Prignalo se je — konj, 113 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 7 domačih telet, — hrvaških telet, 106 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domače ovce, — hrvaških ovac, — kozi in — buš — Pitani voli 100 kg K 80.—, na polovico 100 kg K 76.—, za pitanje 100 kg K 72.—. — Pšenica K 11.—, proso K 7.—, rž K 9.50, oves K 8.—, ajda K 8.75, fižol ribničan K —, mandalon K —, koks — in krompir — za 50 kg.

Dražba vojaških konj. Oskrbovalna komisija c. kr. domobranskega pešpolka št. 27 naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da bo prodala dražbenim potom dne 10. junija 1908 ob 9. uri dopoldne, dva erarična konja za ježo: «Kamil» in «Cigater» na dvorišču domobranske vojašnice v Ljubljani (Domobranska cesta).

Adjustranje pošiljatev carine prutih vzorcev. Trgovinsko ministarstvo je naznanilo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da je bilo srbskim carinskim oblastvom pred kratkim naročeno, naj izvršujejo obstoječe predpise glede adjustriranja pošiljatev carine prutih vzorcev blaga brez vrednosti s strogejšo natančnostjo, kakor doslej. Osobito vzorci tekstilnega blaga morajo biti vedno prikrojeni na predpisani mero 20—30 cm.

Hotelska družba «Triglav» se ustanovi začetkom junija t. l. kot delniška družba, in sicer bo delniška glavica znašala 200.000 K, ki se razdeli v delnice po 200 kron. Znesek 200 K utрпи lahko marsikdo in ker smo prepričani, da se bodo delnice dobro obrestovale, priporočamo vsakemu rodoljubu, da podpiše eno ali več delnic. Pripravljalnemu odboru se je posrečilo, kot najemnika pridobiti jako izkušenega in večjega hotelirja, ki je že pri otvoritvi pokazal svojo strokovno izobrazbo ter zadostil vsem zahtevam. Krasno hotelsko podjetje na Bohinjski Bistrici je oddano v najem za 22.665 K; to podjetje reprezentira vrednost čez 300.000 K in bo izvrstno uspevalo, kajti tujski promet v Bohinju raste od leta do leta in je samo od leta 1906 do 1907 se zvišal za 6119 oseb. Delnice se podpisujejo pri ljubljanski kreditni banki in se tudi tam vplačuje denar. Takoj je vplačati 75%, ostalo pa tekom enega leta. Ker je rok za podpisovanje še jako kratek, opozarjamo, naj se interesentje hitro zgledajo ter podpišejo delnice.

Dopisi.

Tržiške novice.

— Dvojezični poštni pečat razburja tržiške Nemce, posebno pa privandrane. Mi pa pravimo:

«temu treba se privaditi»,
sprva sicer težko gre».

Vedite pa, sinovi matere Germanije, da smo se mi že naveličali ponižnosti in potrpljenja ter bomo povsod zahtevali svojih pravic, v prvi vrsti pa od naše občine, za katero plačujemo ogromnih naklad, da nam bode v slovenskem jeziku dopisovala in reševala naše zadeve. Od naših občinskih odbornikov pa zahtevamo, da se pri sejah poslužujejo samo slovenskega jezika. Če pa te Nemcem ni všeč, pa naj gredo s svojimi sulicami v

deželo moralnih skandalov — blaženo Nemčijo, bodo vsaj rešeni Slovencev.

— Podružnica slovenskega planinskega društva za trziški okraj se je ustanovila.

Leške novice.

— Ob sapo nas je spravila neka pobožna duševna reva v «Slovenca» od zadnje sobote! Ta reva se je spozabila tako daleč, da je skrpala nekak odgovor na naše novice iz Loke, ki smo jih priobčevali koncem marca in začetkom aprila letos. Moč si ni vedel drugače pomagati. Kako si je pa pomagal, to je njegova stvar. Naša bodi ta, da mu jih še nekaj povemo.

— Sila kunstnega se dela ta katoliški učenjak, ko odreka drugim zmožnosti. Pa mi mu že privoščimo njegove zmožnosti. Ni ga odmeva, pravi, ko piše nam odgovor. Zakaj pa torej odgovarja? Ne, saj je tudi tako prav, da slišimo, kaj je iztuhtala njegova brihtna, katoliška glavica. Kar ima na srcu, naj le pove.

— Zal nam je le, da se ne moremo klanjati pred veličanstvom njegova duha. Kajti prav lahko bi mu zabrusili v obraz znani latinski pregovor: Si tacuisses, philosophus mansisses!

— Ne ugaja mu kajpada, ker smo v «Gorenjcu» povedali par grenkih. Tudi mu ni všeč, ker smo lopnili malo po «zaslužnih» voditeljih loških klerikalcev. Zato je ta uska izlezla izpod varnega okrilja molččnosti in hoče nas malo popikati. Ej, vroče je res in uske so lahko zdaj tudi malo sitne. Menimo pa, da sile že ne bo take. Malo z nohtom bomo pritisnili to sitno usko, pa bo — počila!

— Norce bi rad bril ta naš modri možakar. In dovtipen bi tudi rad bil, samo ko bi imel zilo za to. Izbirčen pa seveda tudi ni! Kar meče okoli sebe razna imena in priimke. Celo na Turško hodi ponje. Samo škoda, ker Turki ne marajo zanj. Kaj bodo se izmodrovali njegovi skisani možgančki, to nam bo pokazala bližnja bodočnost, če jo bomo učkali, ker ta zgaga že zdaj žuga, da nam jih bo našel po grbi in da bomo poginili še prej, kakor nam je usojeno.

— Ta jezoviti brskar po potrpežljivih «Slovenčevih» predalih je pa res že tako neumno neroden in tako po turško motovilast, da ga pomilujemo. Da bi nam pa ta napisal kaj pametnega in odgovoril kakor se gre, že ni. Poiščite rajše drugega! Temu pa dajte v roku gnojne vile namesto peresa in pa grablje. Na kmetih naj gre kidati gnoj, bo bolj prav odpravil. Gorjanci ne branite se ga, če pride, saj delavcev tako manjka in porabili ga bodele že za kaj.

— Pa kaj je nam skvasil ta vsega pomilovanja vreden učenjak? Uška naj že pljuje in kašlja, kolikor ji drago; izkašlja tako nič! K večjemu, če se malo izbruhla! In to je tudi storil naš možakar, ko je v sobotnem «Slovenca» izlegel tak izrodek, da mu ne moremo najti ni glave ni repa.

— To žužnjalo se v katoliškem listu laže, da smo smesili lavretanske litanije in jih vlačili v blato. Kaj nam more za to, če smo jih primerjali z lastnostmi in vrlinami znane osebe, ki nas je izzivala, da smo se nehote morali baviti z njo. To se že ne pravi smesiti in blatiti litanije. Pa o tem se ne bomo prerekali z našim katoliškim dopisnikom. Po ligurijanski morali je itak dovoljeno resnico zavijati ali pa prisegati po krivem, samo če se misli drugače.

— Koga so najeli loški liberalci, da dela zanje javno mnenje in napada klerikalce? Ti, farizejako «Slovenčev» trobilo, povej nam, kdo so ti liberalci, kaj delajo in kaj hočejo od tega svojega človeka? In ako bi ta človek ne izpolnil celo svoje dolžnosti, potem kaj pa bi imel ti katoliški zvitorepek govoriti? Ti, potuhnjenc, povej nam, koliko si že plačal za to? Glej, da bo pred tvojim pragom čisto. Nismo še pri kraju. Še dosti imaš smeti, da ga spraviš na gnojišče! Toda — pobožni dopisnik resnicoljubnega «Slovenca», brž vile v roke in grablje, da bo čisto!

— Svetohlince bi še rad udrihal po grbi. Poskusi naj! Za sprejema je že vse pripravljeno. Če se bo pa kdo premislil ali pa opekel, to ni naša stvar.

— Take recepte piše ta sveta para. Če drugod ne, se bo s temi proslavil v nebesih! Ali se to strinja s katoliško vero in njemimi nauki, ki jo ti naši sedanji Kristovi namestniki na zemlji oznanjujejo?

— Na shodu pri Balantu so klerikalci že pekusili to metodo, pa se jim je slabo obnesla. Ze takrat so vpili kot divji: boj! boj! Ne samo,

da so tako grdo propadli pri volitvah, ampak še po kehah so jih vlačili. Prav je tako. Pa očitajte nam kaj tacega, ako si upate! Naj pa še tolčejo po grbah in koljejo, saj to je «po kristjansko». Če jih poprej ne bo srečala pamet, pa naj premišlujejo o tem po — luknjah! Saj je še prostora dovolj. In naj le ubogajo tega pobožnega zapeljivca, ki jim je lahko za vzor.

— O pikantnostih govori ta naš ljubi devičar. Pa ne ve, da mi vidimo vse, ponoči in podnevu! Še bi se dalo marsikaj govoriti o tem, pa vam rajši svetujemo to: Brzdajte svoje strasti in jezik. Svetujemo vam pa za danes še to: Primito samo malo za ušesa tisto staro, oženjeno, katoliško pokveko, ki je pred kratkim lovila poštenega dekleta. Dekle je moralo bežati pred usiljivcem! In taki nečistniki pa še živajo vaše neomajano zaupanje. O pa še o drugih rečeh bi vam lahko povedali, toda naj bode dovolj. Tvarine imamo še, ni nam je zmanjkalo kakor pravite! Zato skrbite v prvi vrsti že sami!

— «Slovenčev» dopisnik, ki očita našemu dopisniku nerodnost in surovost, zapomni si, da je tvoje pisanje še vse kaj drugega. Ta neotesanec žuga kar z udarci in poginom. Da tako delajo poulične barabe, nam ni treba šele praviti. In takemu katoliškemu grešniku smo dali danes tak odgovor, kakršnega zasluži.

— Sokoli vseh ljubljanskih društev in iz Siske so nas obiskali zadnje nedeljo. Poročamo vam, da je bilo teh Sokolov 46. Resnicoljubni «Slovenec» od torca pa se je zopet debelo zlagal, ko je pisal, da jih je slo v Loko samo 12. Cela Loka to ve, da ni res in vse se skandalizira zaradi te laži katoliškega «Slovenca». Pa naj še verjame kdor hoče, kar piše «Slovenec». Tudi njegova hujskanja in groženja ob tej priliki naj si vsakdo zapomni. Sokoli niso dali najmanjšega povoda za pretepe in grožnje, toda posvečenci pri «Slovenca», ki ne morejo drugače, pa hočejo, da se ljudi za njih pobijajo. Naši Gorenjci jih bodo že kmalu spoznali.

— Korakali so Sokoli celo pot iz Ljubljane do Loke in niso se vstrašili grozečih oblakov in dežja. 24 naših mladih Sokolov in obilo loškega občinstva so bratske Sokole sprejeli pri mostu poleg mlekarne. Ob dveh popoldne so bili že v Loki. Imenoma loških Sokolov je pozdravil došlece brat Ante Gaber v prisrčnih besedah. Nato so odkorakali v Deisingerjevo gostilno, kjer jih je čakal obed, ki ga je ukusno priredila Zoržova mama. Potem ko so se dobro pokrepčali, vstal je brat Kajzelj, tajnik «Sokolske Zveze» in se zahvalil za lepi sprejem. Nato so naši dragi gostje si ogledali telovadnico loškega Sokola, ki jim je zelo ugajala. Ob štirih popoldne smo se sešli na dogovorjenem sestanku v znani restavraciji pri Andreju Kalanu v Vincarjih. Tu smo videli tudi obilo drugega odličnega občinstva iz Loke, Kranja, Radovljice i. t. d. Pevci so nam zapeli nekaj krasnih rodoljubnih pesmi in veličanstveno himno «Lepa naša domovina». Starosta loškega Sokola, brat dr. Zakrajšek, ki je bil stanovsko sadržen udeležiti se sprejema, je pozdravil vrle naše brate iz Ljubljane in Siske in napil buditelju sokolske ideje in vrlemu načelniku ljubljanskega Sokola, bratu Bojanu Dreniku. Ta se je za napitnico zahvalil s krepkimi besedami, ki so našle glasen odmev v srcih vseh navzočih Sokolov in občinstva. Po govoru brata Kajzelja je, kakor bi trenil pozval brat Drenik vse Sokole v vrsto in na to so vsi Sokoli skupno odkorakali na postajo Trato. Loško občinstvo, zbrano na postaji, in v vlakcu se nahajajoči potniki so našim Sokolom priredili prisrčne ovacije. In po glasnem trobentanju in viharjavi «Na zdar»-klici so se odpeljali naši mili bratje ob 8¹/₄ uri zvečer proti Ljubljani.

— Loški čuki so tudi izlezli iz svojih skrivališč. Neki mežnarski hlapec jih je peljal skozi Vincarje. In ti pobitci, predstavljajoči škofjeloske čuke, so izgledali strašno butasto. Kar za smeh. Pa ti naj bi se primerjali z našimi Sokoli? Sram jih je pa le bilo, ker se niso upali priti med Sokole. To bi bila zabava. Neko čukasto katoliško revše je še okrog polnoči razsajalo po spodnjem trgu in iskalo priložnosti, da bi mu kdo pošteno popravil pohabljenosti. Seveda se mu želja ni izpolnila.

— Umrl je v nedeljo dne 24. t. m. zjutraj vrli in nadarjen mladenič Polde Dolinar. Bil je edini sin znane gostilničarke v škofjeloski pivovarni, Elizabete Dolinar. Podpiral je rad vsa narodna društva. Zlasti je neumorno deloval pri škofjeloski ljudski knjižnici, ko je še mogel. Pogreb je bil v torek ob 5. uri popoldne. Zakopan je na staro-loškem pokopališču. Pogreba so se udeležili Sokoli

v kroju in mnogobrojno občinstvo iz Loke, okolice in drugod. Tudi zapeli so mu pevci pod vodstvom našega pevovodja g. Oskarja Deva. Prvič je naš Sokol v Loki spremljal k večnemu počitku svojega brata in mu poklonil krasen venec. Dan pred smrtjo je še pokojni Polde želel, da bi drugi dan, v nedeljo, v kroju pričakal brate Sokole iz Ljubljane. Siske in, žal, in mu bilo dano. Bodi ti, dragi Polde, lahka domorodna zemljica slovenska, ki si jo tako goreče ljubil!

Novice iz Železnikov.

— Bralno društvo v Dražgošah nam je 10. t. m. zopet priredilo s svojo veselico zelo lepo zabavo. Naravnost občudovati je bilo, s kako preciznostjo je pevski zbor, tako moški kakor mešani, izvajal precej težke skladbe. Vsa čast vrlemu pevovodji, g. Štupici! Sploh bralno društvo v Dražgošah lepo napreduje ter bi moglo biti vzgled marsikateremu slovenskemu izobraževalnemu društvu. Le tako naprej, vrli Dražgošani!

— Iz Železnikov že dolgo ni bilo čuti ničesar o kakem izobraževalnem delu. V zadnjem času so se pa tudi Železnikarji zbudili. Slovensko bralno društvo namerava v kratkem vpriporiti narodni igrokaz „Divji lovec“. Čudno je, da g. kapelan prepoveduje, da bi članice Marijine družbe sodelovale pri tej igri, katero je spisal katoliški duhovnik Fr. Ks. Finžgar. Upamo pa vsoeno, da vrli voditelji slovenskega bralnega društva premagajo vse zapreke ter nam vpriporijo to krasno igro. Pogum!

— Nesreča. G. Josip Boncelj, usnar v Železnikih, je padel s kolesa in si pri tem razbil spodnjo čeljust. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico.

V Kranju, dne 30. maja 1908.

Delegacije se sklicujejo 18. septembra. Rešiti jim bo predvsem vprašanje zvišanja častniških plač, ki mora priti po kompromisu izmed avstrijske in ogrske vlade v skupni proračun. Kakšno stališče zavzame večina ogrske delegacije v tem vprašanju, se še ne more prorokovati. Kajti s tem, da je kompromisu pritrčila ogrska vlada, še ni pritrčila Kosutova stranka. Verjetno je pač, da se omehta tudi ona še do tistega časa. Najbrže dobi kake narodne koncesije, a da bodo potolaženi avstrijski krščanski socialci, se napravi tako, kakor bi bile te koncesije neodvisne od častniških plač.

Skupna ministra Ahrnthala in Schönleina sta predložila cesarju svojo demisijo, a cesar je, kakor se je že naprej vedelo, ni sprejel.

Častniške plače bodo zvišane v jeseni. Mostvu hočejo samo nekoliko zboljšati hrano, zvišanje mezde pa odlašajo na poznejši čas. Naglašali smo že večkrat, da priznavamo opravičenost zvišanja nekaterih častniških plač. Toda kakor po navadi pri takih regulacijah, bodo pobrali smetano tisti, ki so najmanj potrebni. Spričo tega je zavlačenje vojaške mezde zares nezasišano. Generalom, ki pač ne žive v revščini in ne trpe pomanjkanja, se zvišajo gaže za 1000 do 2000 kron na leto, pešec, ki ima 12, reci dvanajst vinarjev na dan, pa lahko čaka! Da visoka vojaška gospoda nima zmisla za potrebe navadnih vojakov, razumemo. Saj današnji generali niso nikdar jedli komisnega kruha. Toda poslanci, ki so civilisti in ne stoje pod vojaško komando, bi morali vedeti, da je njih prva dolžnost, skrbeti za sinove ljudstva, ki morajo nositi puško, ne da bi si bili sami izvolili ta poklic, potem pa šele za generalmajorje in feldmarsalajtnante.

Med svobodomiselnimi dijaki na dunajskem vseučilišču se snuje zveza, ki naj obsega protiklerikalne dijake brez razlike stranke in narodnosti.

Na Galiskem pokajo zopet puške in mrličji se veljajo v prahu. V državni zbornici so razpravljali o rusinskih nujnih predlogih in minister Bienerth je zavračal pritožbe rusinskih poslancev. «Na Galiskem je vse v redu,» je dejal zagovornik poljske zlahte, «samo rusinski kmetje so neizobraženi, puntarski ljudje.» Takorekoč v istem hipu je pa prišel iz Galicije brzovjav, da so žandarji v Černihovu streljali na rusinske kmete; pet ljudi je bilo takoj mrtvih, sedem težko, pet pa lahko ranjenih. Stvar se je začela s tem, da je neki deček lovil ribe v vodi, o kateri trdijo oblasti, da je ribolov prepovedan. Žandarji so prijeli dečka in njegovo mater in so jo hoteli zapreti. Odtod dalje se pa razhajajo uradna poročila in ona, ki pripovedujejo, da je bila dotična voda vedno občinska last in da so v njej svo-

Mal' položi dar
domu na altar!

Slovenci!
kupujte le vžgalice
v korist naši družbi
sv. Cirila in Metoda

Mal' položi dar
domu na altar!

bodno lovili ribe in namakali lan. Naenkrat jim je to prepovedano. Omenjenega fanta je naznanil gozdar grofa Korytowskega, po imenu Kirschner. Zbrala se je množica, večinoma žene in mnogo otrok. Namenili so se na občinski urad, da yprasa jo občinskega predstojnika, ali je dotična reka občinska last ali grofa Korytowskega. Ko je bilo ljudstvo zbrano pred občinskim uradom, je naenkrat počil strel. Gozdar Kirschner je streljal. Oficiozno poročilo pravi, da je hotel zastrasiti množico. V resnici je kroglja zadela dvanajstletnega otroka po imenu Latak, ki se je mrtev zgrudil na tla. Zandarji pa so baje mislili, da se strelja nanje, pograbilo so puške in so trikrat ustrelili. Po prvem orožniškem strelu je začela množica bežati, a zandarji so streljali dalje. Kakor rečeno, je bilo pet oseb takoj ubitih, ena je pa umrla v tarnopolski bolnišnici. Med njimi sta dve ženski, ena je bila nekoliko dni pred porodom. Med ranjenimi je dvoje otrok. Večina ubitih in ranjenih je od zadaj zadeta.

Angleški ministrali predsednik Asquith je neki deputaciji izjavil, da se mora sedanja volilna pravica reformirati. Če bo pri tej priložnosti vložen predlog za žensko volilno pravico, se mu vlada ne bo upirala.

Zgodovinski in sloystveni pregled sa prihodnji teden.

31. maja. — 1509. † Skladatelj Jožef Haydn stvaritelj simfonije in modernega oratorija. — 1878. Potop ladje «Grosser Kurfürst».

1. junija. — 1485. Kralj Matija (Korvin) zasede Dunaj in Dunajsko Novo mesto in postavi svojo prestolico na Dunaju. — 1854. † Prva slovenska pisateljica in pesnica Josipina Tarnogradska-Tomanova v Gradcu. — 1901. † Pisateljica Pavlina Pakjova v Ljubljani.

2. junija. — 1155. Arnolda iz Brescie sežgo na grmadi. — 1800. Napoleon Bonaparte osvaji Milan. — 1848. Slovanski shod v Pragi. — 1878. Dr. Nobiling napade nemškega cesarja Viljema I. — 1882. † Garibaldi.

3. junija. — 1045. Henrik III. premaga Ogre ob Rabi. — 1740. Fridrik Veliki odpravi torturo. — 1778. † J. J. Rousseau.

4. junija. — 1701. † Rüdiger von Starhemberg, slavni branitelj Dunaja leta 1683. — 1745. Ruski kralj Fridrik II. premaga Avstrijce pri Hohenfriedbergu. — * Pisatelj Viktor Eržen na Razdrtem. — 1859. Nesrečna bitka Avstrijcev proti Francozom pri Magenti.

5. junija. — 1568. Grofa Egmont in Hoorn umorjena. — 1799. Nadvojvoda Karel premaga Francoze pri Cürihu. — 1826. † Skladatelj C. M. Weber. — 1867. † Botanik Andrej Fleischmann v Ljubljani. — 1880. † Politik in pisatelj dr. Radoslav Razlag v Brezicah.

6. junija. — 1363. Cesar Karel IV. podeli Tirolsko avstrijskemu vojvodu Rudolfu IV. — 1369. * Jan Hus. — 1389. Turki zmagajo Srbe na Kosovem polju, konec srbske samostojnosti. — 1533. † Ludovik Ariosto. — 1606. * Francoski pisatelj Peter Corneille. — 1787. * Slovničar Janez Šmigoc v Halozah. — 1855. † Pisatelj Jožef Kek v Ljubljani. — 1856. † Pisatelj Janez Dolinar v Trstu. — 1886. † Pisatelj in politik Božidar Raič v Ljubljani.

Godovi prihodnjega tedna:

31. Bojstav; 1. junija Fortunat, Bogoslav, Deva, Radovan; 2. Erazem, Velimir, Ljuba, Radislav; 3. Klotilda, Nadina, Radoslava, Vrativoj, Vladimir; 4. Kvirin, Dika, Milojko, Prokop; 5. Bonifacij, Pribislav, Dobromil; 6. Norbert, Miljutin, Dobroslava, Zdanek.

Novičar.

Ljudska galerija v Kranju je odprta zopet jutri, v nedeljo, dne 31. t. m., od 10.—12. ure popoldne.

Otvoritev ljudske galerije v «Narodni čitalnici» v Kranju se je izvršila dne 27. t. m. ob 1/2, 5. uri na slovesen način. Društveni predsednik, prof. Makso Pirnat, je v daljšem govoru pojasnjeval pomen, potrebo in ureditev ljudske galerije. Govor prinašamo na drugem mestu v celoti. V lepem številu zbrano občinstvo je z zanimanjem ogledovalo razstavljene slike. Prva serija prinaša tele slike: Prof. Iv. Franke: «Prešeren» (portret, izvirna slika); Matija Bradaska: «Leopold Leyer» (portret, izvirna slika); Matevž Sternen: «Primož Trubar» (radirunga); Vlaho Bukovac: «Janko grof Drasković» (portret); Ferdo Kovačević: «Zvečer»; Bužan: «Spomladi»; Csikos: «Judita in Holofernes»; Frangeš-Mihanović: «Oranje» (relief); Medović: «Sv. Frančišek Asiški»; Wyspianski: «Caritas» in «Portretna studija»; Anton Vrabelj: «Princezinja labod»; Pastrnak: «Grof Lev Tolstoj v družinskem krogu»; Diego Velasquez: «Borro» (portret); Giovanni Segantini: «Materinska sreča»; France Hals: «Mož z iztegnjeno roko»; Albert Welti: «Stari goslar»; Millet: «Mož z kopačo»; Konst. Meunier: «Črna zemlja»; Hans Thoma: «Pomlad»; Reynolds: «Gracije» (portret); Gainsborough: «Siddons» (portret); Rembrandt: «Pokrajina»; Tizian: «Kronanje s trnjem» in «Denar

za davek»; Hans Holbein ml.: «Erazem Roterdamski» (portret); Viljem Hammershoi: «Tihe ure». — Pričujoča serija prinaša posnetke slovenskih, hrvaških, poljskih, ruskih, angleških, francoskih, nizozemskih, holandskih, laških, danskih in nemških izvirnikov. — Slavno občinstvo opozarjamo, da naj pridno zahaja v galerijo, kjer se mu nudi mnogo duševnega užitka. — Pri otvoritvi smo pogrešali nekatere gospode, katerih dolžnost bi bila, da bi se je bili udeležili. Za danes povemo samo to, prihodnjič priobčimo imena.

Lawn tennis. Telovadno društvo Sokol z ženskim oddelkom v Kranju naznanja, da je pripravljeno na novoograjenem telovadišču zgraditi prostor za Lawn tennis, ako bi se zglasilo zadostno število igralcev. Prostor bi se otvoril sredi meseca junija in bi bila mesečina K 4— za osebo. Zglasiti se je pisмено ali ustmeno pri bratu Janku Savjovicu.

Notranja telovadba dekliskega in deškega naraščaja našega Sokola vrši se danes zvečer v društveni telovadnici. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Člane, članice in prijatelje društva opozarjamo na ta notranji nastop.

Društvo za privabitev tujcev in olepšavo mesta Kranj s okolico ima svoj občni ustanovni zbor prihodnji ponedeljek, dne 1. junija t. l. ob pol 9. uri zvečer v gostilni «Nova Pošta» s temle vspeodom: 1. Poročilo pripravljalnega odbora. 2. Sprejemanje novih članov. 3. Volitev odbora. 4. Slučajnosti. Pristop imajo k zborovanju člani in po njih vpeljani gostje.

Izlet v Gorico. Kakor smo že dvakrat omenili, priredi pevski zbor «Narodne čitalnice» v Kranju na binokostno nedeljo, dne 7. junija t. l., zabavni izlet v Gorico. Odhod iz Kranja je zjutraj ob 6. uri 36 min., dohod v Gorico ob 9. uri 46 minut. Z Jesenic do Gorice vozi brzovlak. Z dogovorom Goričanov je določen doslej tale načrt. Takoj, ko dospemo v Gorico, gremo po bližnjici na Kostanjevico, ki je oddaljena od mesta samo četrt ure, in odkoder je prekrasen razgled na mesto in okolico. Potem je ogledovanje mesta. Ob 1. uri je kosilo v hotelu «Jelen». Popoldne je izlet v Solkan, kamor se pride v pol ure. Odhod iz Gorice ob 7. uri zvečer, dohod v Kranj pa ob 11. uri in 4 min. — Celotna voznina po železnici je 8:90 K. Ker se pa udeležijo že pevk in pevcev dovoljno število, zato stane voznja vsakega udeleženika že sedaj samo 7:20 K. V slučaju pa, da bi se zglasilo za izlet približno 100 oseb, bi stala znižana voznina le 4:50 K. — Kdor se misli udeležiti tega izleta, naj se blagovoli zglasiti najkasneje do 2. junija pri gospodu Ivanu Pircu, blagajniku tukajšnje mestne hranilnice. Da se izve pravodobno kolikormogoče natančno število izletnikov, treba je plačati voznino že pri zglasitvi. Kot prireditelj tega izleta upa pevski zbor, da se slavno meščanstvo mnogobrojno odzove temu povabilu.

Odlikovanje. Minulo nedeljo dopoldne ob poldvanajstih se je vršilo v Kranju nenavadno odlikovanje. Cesar je namreč podelil tukajšnjemu okrajnemu orožniškemu stražmojstru, gosp. Ivanu Janši srebrni križec na prsi, opoldne pa so se udeležniki podali k kosilu na vrt gospe Mayrjeve. Izpregorilo se je več napitnic. Da ni izpregovoril naš župan nekaj slovenskih besedi, je imela cela slavnost zgolj nemški značaj. Slavljencu čestitamo!

Občni zbor učiteljskega društva za šolski okraj Kranj. Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj je imelo svoj letni občni zbor dne 14. maja t. l. ob 2. uri popoldne na Šmarjetni gori. Udeležilo se je 6 učiteljic in 19 učiteljev. Predsednik g. France Luznar, nadučitelj na Primskovem pri Kranju, otvori zborovanje in iskreno pozdravi navzoče člane in goste, med pos'ednjimi gospode: Janka Zirovnika, nadučitelja v Št. Vidu pri Ljubljani; dr. Hacina, predsednika akad. ferialnega društva «Vesna», in zastopnika «Gorenjca». S toplimi besedami se spominja umrle članice gospice Grozdane Padar, ki je umrla v Škofji Loki pri starših dne 14. aprila t. l. in katere pogreba se je udeležil društveni odbor, ter podpornega člana Petra Mayrja. (V znak sožalja se vzdignejo navzoči s sedežev.) Tajnik g. Vilko Rus, učitelj v Kranju, poroča o društvenem delovanju. Društvo šteje 2 častna, 7 podpornih in 33 pravih članov. Odbor je imel 4 seje, v katerih je obravnaval društvene zadeve. V tej dobi sta se vršila dva občna zbora: prvi dne 12. maja 1907 v Podbrezju pri Podnartu, drugi dne 19. novembra v Kranju. Blagajničarka, gđ. Janja Miklavčič, učiteljica v Kranju, poroča o društvenem gmotnem stanju. Dobhodki znašajo za l. 1807 102 K, stroški pa 295:95 K, tako da je v blagajni 193:95 K primanjkljaja. Za pregledovalca računov se izvolita gospoda Iv. Mahkota, učitelj v Vogljah, in Rudolf Zore, nadučitelj v Predosljih. G. Lovro Perko, nadučitelj v Poljanah nad Škofjo Loko, predlaga, naj društvo pristopi čekovnemu prometu, da se olahkoči denarno društveno poslovanje. Sprejeto. Ker se načelnik redakcijskega od-

seka za knjigo: «Opis kranjskega glavarstva», g. France Komatar, c. kr. profesor v Kranju, ni mogel udeležiti zborovanja, prebere njegovo poročilo g. Alojzij Novak, učitelj v Kranju. Omenjena knjiga bo imela dva dela: prvi bo podal splošni geološki, zemljepisni, kulturni, narodopisni pregled kranjskega okraja, drugi del pa bo obsegal opise posameznih občin tega okraja. Knjigo bodo krasile mnoge slike: nekaj so jih deloma brezplačno deloma proti primerni odškodnini prepustili v uporabo: Slovenska Matica, župnik France Pokorn, uredništvo «Dom in Sveta»; več slik pa bo napravil novih fotograf Pavlin z Jesenic, med njimi krasno panoramo s Šmarjetne gore, ki bo izšla tudi v povečani obliki. Knjigi bo pridejan zemljevid kranjskega in radovljskega okraja v merilu 1 : 200.000, zemljevid bo izvršil s posredovanjem g. dež. in drž. poslanca Jožefa Pogačnika v Podnartu vojaški geografski zavod na Dunaju. Za izdajo te knjige so došli doslej tile prispevki: 500 K od c. kr. okr. šol. sveta v Kranju; 50 K od kreditnega društva v Kranju; 50 K od g. Joška Majdiča, trgovca v Kranju; nekatere prošnje za denarno podporo še niso rešene. Za sestavo zgodovine posameznih fara in cerkva je dovolil knezoškof. ordinariat v Ljubljani porabiti tozadevne listine v raznih župnih arhivih. Pri knjigi bodo sodelovali razni strokovnjaki na zdravniškem, pravniškem, umetniškem, narodno-gospodarskem polju. V debato zaradi te knjige so posegli: I. Lapajne, K. Mahkota, M. Pirnat in Fr. Luznar. Imenom odbeku za izvenšolsko delovanje učiteljstva priporoča g. poročevalec Vilko Rus, naj vsak član natančno prouči tozadevno brošuro, ki jo je sestavil g. A. Pesek. Polaga tudi navzočim na srce, naj podpirajo društva za varstvo otrok in mladinsko oskrbo, ki se prav sedaj snujejo po raznih okrajih. Na predlog g. I. Lapajne se zopet izvoli stari odbor; le na mesto g. Hinka Paternosta, ki je bil premeščen v Senožeče, stopi g. R. Zore, nadučitelj v Predosljih. Za delegate k skupščini zveze jugoslov. učit. društev, ki se vrši dne 6., 7. in 8. septembra t. l. v Gorici, se izvolijo gospodična Ana Petrovič in gospodje: Lovro Perko, I. Lapajne in Fr. Potočnik. Glede delovanja učiteljev izven šole pripomni predsednik, da naj učiteljstvo posameznih okrajev (Trzič, Kranj, Škofja Loka) osnuje svoje krožke in se vsaj enkrat na mesec shaja k skupnim sestankom. Kot prispevek za nagrobni spomenik Jana Lega v Pragi, ki je bil velik dobrotnik in prijatelj slovenskega učiteljstva, se določi znesek 20 K. G. I. Lapajne predlaga, naj učiteljstvo kranjskega okraja priredi jubilejski koncert v prid učiteljskemu konviktu v Ljubljani. Sprejeto. G. dr. Hacin razlaga namen snujočega se društva «Vesna» in prosi učiteljstvo, naj pomaga akademikom pri njihovem trudu za gmočno in duševno povzdigo našega naroda. Predsednik nato zahvali prisotne za udeležbo, poročevalce za poročila in zaključil zborovanje, katerega se je proti koncu udeležil tudi deželni poslanec g. Ciril Pirc.

Kako pišejo listi o novi volilni reformi na Kranjskem? Celjska «Domovina» pravi: Volilna reforma za Kranjsko je, če jo bližje pogledamo, kaj čuden stvor, kateremu ni mogoče prorokovati dolgega življenja in od katerega ni mogoče pričakovati, da bi ugodno vplivala na vsestranski razvoj dežele. Kakor se da sklepati po poročilih v «Slovincu» in «Slovenskem Narodu», so se klerikalci, liberalci in Nemci tako lepo pogodili, da bi to bilo naravnost ginljivo, ako bi človek ne slutil, da je ta spravljenost samo posledica skupnega strahu pred faktično demokratizacijo deželne uprave in skrb ohraniti svojo strankarsko posest. Kake koristi bo donasala večini prebivalstva «reforma», katera daje peščici kranjskih Nemcev ravno toliko poslancev, kakor delavcem in onim, kateri dosedaj niso imeli volilne pravice, in tudi to z bistveno razliko, da je Nemcem njih 11 mandatov na vse mogoče načine zavarovanih, dočim bobo volilni okraji splošne kurije prav gotovo tako razdeljeni, da v njih ne bodo odločevali neobdačeni volilci, kateri imajo že itak volilno pravico, bodisi v kmetski ali pa v mestni kuriji. Kar so torej dosedaj vladajoče stranke na videz neobdačencem dale s splošno kurijo, so jim vzele z določbo, da v splošni kuriji tudi obdačenci zopet volijo in jim bodo čisto vzele s primerno razdelitvijo volilnih okrajev; sicer pa tudi volilna geometrija ni vedno zanesljiva. Za demokratizem «S. L. S.», kateri gre v prvi vrsti zasluga za to «reforma», pa jasno govori dejstvo, da je klerikalcem peščica Nemcev ravno toliko vredna, kakor vsi slovenski industrialni in kmečki delavci in neobdačenci skupaj, samo zato ker ti ne plačujejo direktnih davkov. Krek kot socialist le predobro ve, da baš ti slovenski neobdačenci plačujejo nemskim (in slovenskim) kapitalistom njih rente in da z neposrednimi davki (z deželnimi in občinskimi dokladami na živila i. t. d.) vzdržujejo deželno in občinsko upravo, in vendar bode on in njegova stranka v svojem demokratizmu te tako krivično zapostavljene slovenske množice še enkrat opeharila za njih politične pravice.

Elektrarna v Kranju dne 3. junija ne bo prodana, kakor je poročal uradni list «Ljubljancarika», ker je Kreuzbergerjev zastopnik, dr. Valenčak z nekim rekurzom zavlekel prodajo. Z ozirom na to, ker je glavna slovenska posojilnica v Ljubljani kot upraviteljica in inkasantinja hotel. dne 1. junija ustaviti podjetje in odpustiti uslužbene, smo po-

oblašteni naznaniti vsem odjemalcem kranjske električne, da bo obdržala tudi v juniju še naprej svojo napravo. Kadar bo kaka izprememba, bomo pravočasno naznanili.

Nočni pešizlet iz Lesca k Savici, katerega je priredil naš Sokol, je uspel nad vse dobro. Vabilu odzvale so se deputacije z Jesenic (15), iz Radovljice (4), Šiške (8), Trziča (6) in iz Kranja (21), tako da je korakalo skupno 54 članov v kroju. Vkljub dolgi poti, prehodilo se je 47 km, ni bilo opaziti na Sokolih nikake utrujenosti, nasprotno, raz obraz brato se jim je veselje in zadovoljnost, da se je vršil tako lep izlet. Sokolom priporočamo take skupne izlete, kajti le na teh se lahko ožje spoznamo in gojimo pravo bratstvo. Na zdar!

Letošnja skupščina družbe sv. Cirila in Metoda bo najbrž v Trziču.

Naši vozni redi. Piše se nam: Nek arboriti dlakocepec ni imel nujnejšega in koristnejšega opravila, kakor da se je spravil zadnjo soboto v «Slov. Narodu» na vse tri slovenske vozne rede, ki so izšli ta mesec. Prvi je izšel Igljčev, katerega je priložil tudi «Gorenjec» svojim naročnikom, že 1. majnika, za njim je prišel Pevalek in sredi meseca maja pa Bonačev. Igljčev je bil razdan večinoma zastoj, kar je tudi tiskano na ovitku, Pevalek stane 10 vin., Bonačev pa 20 vin. Zelo «vestni» dopisnik pripoveduje, da mrgoli v slovenskih voznih redih vse polno napak in da so vozni redi površno sestavljeni, dotičnik pa skoro gotovo ne ve, kako težko je dobiti še pred 1. majnikom tiskane železniške vozne rede. In kako naj potem založnik hoče ustreči zahtevam občinstva, ki hočejo imeti vsaj že 1. majnika voznih red, da «človek nehoče ne pride do zaključka, da je bolje, da si za pot kupi raje Bellmanna ali Wimmerja». Tako se podpirajo in priporočajo domače stvaril. Dopisnik dobi skoro gotovo procenote od Bellmanna ali Wimmerja, ker dela za nju neplačano reklamo, slovenske žepa pa oškoduje pri prvem za 50 vin., pri drugem za 40 vin. pri tretjem slovenskem za 30 vin. Živio, naše geslo «Svoji k svojim!»

Prežernovo nečakinjo Marijano Grom, rojeno Vovkovo iz Vrbe, posestnico Gromovine v Smokuču, je dne 23. t. m. na Rodinah, brezniske župnije, pokopal msgr. Tomo Zupan. Pokojnica je kakor desetletno dekle bivala šest mesecev pri pesniku v Kranju. Marsikako zanimivost iz te dobe je ohranila v svežem spominu. Kakih 10 mesecev pred stričovo smrtjo se je vrnila k staršem na Rihčev dom v Vrbo. Preživljala jo je edina sestra Kovačica iz Zgornje Dobreve ob Zaseh. Ta žena je torej sedaj najbližnja sorodnica našemu velikemu pesniku, prava njegova nečakinja.

Dramatični odsek «Narodne čitalnice v Škofji Loki» priredi dne 31. maja 1908 v svojih prostorih gledališko predstavo «Krivoprišežnik». Ljudska igra v treh dejanjih, nemški spisal Ludovik Anzenberger. Osebe: Matija Somrak, kmet na Križevem; Kristina, Franc, njegova otroka; Andrej Borovščak, kmet na Adamovem; Tonče, njegov sin; Veliki, hlapec; Liza Gradišar, krčmarica; Jakob in Veronika, njena vnuka; Židovka; Rezika in Katrica, njeni nečakinji; prvi in drugi tihotapec. Začetek točno ob 1/2 9. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži od I do IV. vrste 1 K, ostali sedeži 60 vin., stojišča 40 vin. K obilni udeležbi vabi naoljudneje odbor.

Poročil se bode 1. junija g. Anton Bulovec, trgovec in posestnik iz Smokuča, z gđno. Anico Šrajevo iz Vrbe, Rudolf Triller z Bleda z gđno. Reziko Vovkovo iz Breznice, Martin Ocepke iz Mojstrane z gđno. Apol. Derlingg iz Zeleznikov.

Gasilno društvo na Dovjem napravi v nedeljo dne 31. majnika t. l. ob treh popoldne veliko veselico v gostilniških prostorih g. Iv. Janša na Dovjem. Sodeluje šentjakobsko godbeno društvo na lok. Med odmori razne saljive igre. Vstopnina 2 kroni, člani v gasilski obleki 1 krono, dame proste. Pri neugodnem vremenu se vrši veselica v nedeljo dne 14. junija ob isti uri. Odbor.

Imenovan je postajenačelnikom na Bohinjski Beli asistent Viljem Kelec iz Gorice.

Čebelarški shod v Št. Vidu pri Ljubljani se vrši v nedeljo dne 31. t. m., ob treh popoldne v gostilni pri «Štefku». Na shodu predava zastopnik osrednjega čebelarstega društva iz Ljubljane nadučitelj A. Likozar.

Lovski veteran v Vojskem pri Vodican je te dni umrl najstarejši lovec na Kranjskem Janez Osel. Rojen je bil l. 1830. Loviti je začel z 10. letom in je bil lovec do letos, torej 68 let. Služil je različnim gospodarjem, tako baronu Lazzariniju, baronu Lichtenbergu in drugim. Bil je vesten in izkušen lovec in izboren strelec. Zapustil je vdovo, hčer in dva sina, ki sta oba lovca.

Utopljenega žagarja Antona Luznarja, ki je pred tremi tedni padel pri žagi v Dolenji vasi pri Selcih v naraslo Soro, so potegnili nad Kravovim jezom iz vode. Običal je med dvema skalama in je bil ves obtolčen po glavi. Zapušča vdovo in tri nepreskrbljene otroke. Star je bil že 83 let.

Dražgoše. Naša posojilnica uraduje vsako nedeljo popoldne od tretje ure naprej. Hranilne vloge obrestuje po 4 1/4%, posojuje po 5%. Kdor bi hotel posojilo, oglasiti se mora vsaj devet dni prej pri načelnstvu pisмено ali ustmeno in navesti poroke. Za manjša posojila zadostuje en porok, za večja dva ali trije. Urad je v šoli. Novo posojilnico priporočamo vsem prijateljem neod-

visnega združništva. — Za zastrupljenjem krvi je umrl 45 letni Jakob Luznar v Dražgošah.

Gasilno društvo v Begunjah priredi v nedeljo 31. t. m. v Begunjah slavje s kegljanjem, prosto zabavo in godbo.

Iz Zeleznikov. Sedaj je doigrano zadnje dejanje igre: «Volitve v bralnem društvu v Zeleznikih.» Deželno sodišče je namreč zavrnilo priziv onih, ki so bili obsojeni, ker so pri drugem občnem zboru zborovali še po «zaključanju» občnega zbora po «vladnem komisarju». Vsi navzoči morajo sedaj plačati 1 krono globe. Tako je prišel znani gospod do zadoščenja, seveda ne posebno častnega. O obsodbah in o strahopetnem ravnanju okrajnega glavarstva bi se dalo še marsikaj zanimivega napisati, pa ker smo molčali tako dolgo, molčimo še naprej, in bodimo veseli, da je ta zadeva, v kateri so se klerikalci pokazali v tako nečedni luči, že enkrat končana.

Drobne novice. Umrl je v Žigani vasi pri Trziču posestnik Anton Smuk. — Na Huje pri Kranju so dne 21. t. m. pripeljali nov veliki zvon, ki je bil vlit v Viltinu pri Inomostu. Zvon tehta 908 kg. Glas ima «f». — Načelnikom zdravstvenega okrožja na Bohinjski Bistrici je izvoljen g. Ivan Rozman. — Na Bohinjski Bistrici so dne 24. majnika ob devetih zvečer čutili potres. — Na Bohinjski Beli je umrl učitelj Pavšek, pogreb bo jutri ob enajstih. — V Št. Vidu pri Prevojah je dne 24. t. m. konj pri krmiljenju bronil dninarja Lovrenca Pogačarja v trebuh tako zelo, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. — V Št. Vidu pri Ljubljani snujejo «Sokola». — Kamenje so metali najbrž kaki krščansko-socialni gojenci v kamniški v'ak blizu Črnuč. Skozi eno sipo je priletel 5 kg težak kamen.

Odlikovani ognjegasilci. Za 25 letno zaslužno delovanje na polju gasilstva sta dobila častno svetinjo gospoda Ivan Janc in Mihael Zalokar v Škofji Loki.

Pogreša se od 17. t. m. 15 letna dninarica Marija Jasečeva, rodona iz Kranjske gore, pristojna v Podhruško pri Kamniku. Pogrešanka je bila do navedenega dne v delu in stanovanju v Spodnji Šiški.

Nesreča. V Podblici pri Selcih se je poškodoval okrog deset let stari mladenič, Jakob Kartašnik, ki je nabiral šmarnice. Po gori se je dričal in padel čez skalovje. Zatorej, starši, pazite na otroke!

Gozdni požar. V Plavskem Rovtu nad Jesenicami je začelo v četrtek, dne 14. t. m. popoldne goreti v gozdu posestnika Pavla Klinarja. Pogorelo mu je, oziroma ožgal mu je ogenj pet oral mladega, lepo zasajenega smrekovega gozda. Da se je ogenj omejil vzlic strašanskemu vetru, ki je razsajal tisti dan, to je zasluga vrlih gasilcev s Hrušice, ki so pod vodstvom g. Matija Kobentarja kmalu prihiteli poldrugo uro visoko k požaru ter celo noč neumorno gasili in omejevali ogenj. Požar so menda povzročili pastirji. Ker nastajajo gozdni požari pogostoma in sicer vsled neprevidnosti pastirjev in kadilcev, bi bilo nujno pripraviti, naj se preskrbi za varstvo, da ne bodo netili pastirji ognja blizu gozda ali v gozdu in da bodo kadilci pazili. Gozdov nima nihče zavarovanih in lahko nastane na tisoče škode.

Svojega očeta je ustrelil. Milijonarja Sterryja v Njujorku je ustrelil njegov lastni sin, ker se je oče hotel poročiti z mladim dekletom. Sin se je nato tudi sam ustrelil.

Strašna železniška nesreča se je zgodila nedavno v Contichu na Nizozemskem. Vlaka sta trčila. 33 oseb je že doslej mrtvih, 200 ranjenih. Premikač, ki je nesrečo zakrivil, je zblaznel.

Sneg v Šviciji. Iz Švicarske poročajo, da je zapadel visoki sneg tudi po vinogradih. Škoda je velika. Isto je baje v Gornji Italiji.

4000 ljudi umrlo vsled lakote. Iz Monebase v Afriki javljajo, da vladajo v Ungadi grozna lakota in bolezn. Doslej je baje umrlo vsled lakote in kuge 4000 oseb. Angleška vlada se je pobrigala za vzdrževanje 50.000 Afričancev, toda za dolgo določena sredstva ne bodo zadoščala. Vse kaže, da se bo v bodočih mesecih strašni položaj še poslabšal.

Umetnost in književnost

□□□□

Warmundova brošura «Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost» je izšla v založbi časopisa «Naprej!» v Idriji. Dobi se tudi v upravi časopisa «Rdeči Prapor» ter v vseh knjigarnah. Cena 70 vin.

Povodom svojega odlikovanja izrekam tem potom vsem častitim gospodom, slavnim županstvom ter slavnim društvom za prisostvovanje in njih obilno udeležbo, svojo najtoplejšo zahvalo. Obenem se kar najsrčneje zahvaljujem za meni mnogobrojne poslanske čestitke.

Ivan Janša
okrajni orožniški stražmojster.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja, ki so mi bili izkazani ob bolezn in prerani smrti mojega iskreno ljubljene sina, gospoda

Leopolda Dolinarja

izrekam tem potom mojo najiskrenejšo zahvalo.

Posebno se pa zahvaljujem častiti duhovščini in gospodom kapucinom, blag. g. županu Niko Lenčku, gospodom občinskimi odborniki, bratom Sokolom, gospodom uradnikom, gospodom učiteljem, slavnemu pevskemu zboru «Narodne čitalnice» za ganljivo nagrobno petje, vsem darovateljem prekrasnih vencev ter vsem prijateljem, tovarišem in znancem, ki so se v tako velikem številu udeležili pogreba in pripomogli ublažiti mojo veliko žalost.

V Škofji Loki, dne 27. maja 1908.

Elizabeta Dolinar
žalujoča mati.

204

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo našega iskreno ljubljene soproga, očeta, sina in brata, gospoda

Antona Smuka

posestnika

dne 28. maja 1908 ob 7. uri zjutraj, previdnega s svetotajstvi za umirajoče v 34. letu svoje starosti, poklicati k sebi. Zemeljski ostanki dragega pokojnika se položijo dne 25. maja k večnemu počitku.

Nepozabnega ranjkega priporočamo v pobožno molitev in drag spomin.

Žigana vas, dne 23. maja 1908.

Katarina Smuk **Edvard, Ciril**
soproga. sinova.
Jožefa Smuk **Simon Smuk**
mati. brat.

305

Zahvala.

Za povodom bolezn in smrti našega iskreno ljubljene soproga, očeta, sina in brata, gospoda

Antona Smuka

posestnika

nam došle tolažilne dakaze in za častno spremstvo pokojnika k zadnjemu počitku izrekamo tem potom svojo iskreno zahvalo.

Posebno pa se še zahvaljujemo prečastiti duhovščini in vsem darovalcem lepih vencev.

Žigana vas, dne 26. maja 1908.

Žalujoči ostali.

Sladoled

najfinejši, več vrst, kakor tudi ledena kava, čokolada l. t. d. se dobi vsaki dan sveže pri **E. Brandtu, Kranj.** Zunanja naročila točno in ce-neje kot povsod drugod! *

299 26-8

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12/2 ali 6/1 steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 kron.

Thierryevo centifolijno mazilo

proti vsem še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam, gorečici, kislini, kašlju, krču, slabem teku i. t. d., 2 lončka 3 K 60 v. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar. Ti dve domači zdravili sta povsod znani in že od nekdanj sloveči.

Naročila naj se naslavlajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rog. Slatin.

276

Zaloga večinoma po lekarnah.

16-6

Has Monopol - kolo št. 6, cena K 108

276 10-6

Zastopniki se iščejo povsod!

276 10-6

Multiplex voznokolesna Industrija, Berlin 704, Gitschiner Str. 15.

G. Tönnies

122-51

tovarna za stroje, železo in kovinolična v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, največja gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Steckenpferd lilijino milo

najboljše milo za kožo.

Brata HLAVKA

izdelovatelja kirurg. instrumentov atelje za ortop. aparate in bandaže Ljubljana, Prešernove ul. 5

priporočata svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bižejev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacije s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumi-jevih stvari in gumijevih posteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-248 52-12 redbah p. n. gg. zdravnikov. Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno. Galvanični poniklovanji zavod z obratom na motor. Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Svoji k svojim! 256 52-9

Staroznana narodna tvrdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih prisnanih vinogradov po ceni 30-50 vin. liter; potem s plzenskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke «Meščanske pivovarne», in izbornim protivin-skim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovoem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franco goriška postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

SOBA

lično oprem-ljena, svetla in zračna s pogledom na glavni trg in s prostim uhodom se takoj odda.

Več se izve v trgovini 294-2

J. Kušlana, Glavni trg šte. 5.

Ravnateljstvo „Grand hotela Triglav“ na Bohinjski Bistrici

se usoja čast. občinstvu uljudno naznaniti, da se je

podjetje otvorilo

v nedeljo, dne 17. maja.

Z odličnim spoštovanjem 289 4-4

Alfred Seidl.

Sedlar Ivan Jenko v Kranju

306

ima naprodaj dve lahki kočiji.

Iščem

kovaškega pomočnika

za sekirarsko obrt.

Prednost imajo taki, ki so šele izučeni. Trajno delo. Plača po dogovoru. Nastop 807 2-1

Fran Pintar, kovač orodja Moste pri Žirovnici na Gorenjskem.

GORICA

GORICA

Narodno podjetje! :: Narodno podjetje!

Hotel „Pri Zlatem Jelenu“

V središču mesta. Ob glavni ulici z državnega kolodvora. Zbirališče trgovskega sveta in goriških Slovencev. — Nad 30 sob za tujce od K 1-20 više. Velik vrt z verando. Stekleni salon s teraso. Velik jedilni salon. Več sob za klube in sklenjene družbe. Kegjišče.

TOČARNA z običajnimi gostilniškimi cenami za jedi in pijače. Domača in tuja vina. — Plzensko in puntigamsko pivo. 288 5-4

Cene jako zmerne.

Postrežba pod novo upravo skrbna in točna.

Slaven

228 16-17

ker duva prtenino, vsled bleščoče beline, ki jo dobi prtenina, ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakega duha, ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa

MINLOS^{ov} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILLIONI

Absoluton neobholno potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgorajšnje varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ker je isto brez vsake vrednosti. — Dobiva se v trgovinah z drogerijami, kolonijalnimi blagom in milomi

Engros pri L. MINLOS, DUNAJ, I. Mülkerbastel 3.

Griotte! Griotte! Griotte!

Zdravotni ovocny likér z Prahy

priporoča

246 52-10

edini založnik za Kranj

ZDRAVKO KRAJNC, KRANJ

nasproti o. kr. pošte in sodnje.

Griotte! Griotte!

SINGER

šivalne stroje

naj se kupuje le v naših prodajalnah, ki se jih spozna po teh napisnih tablah.

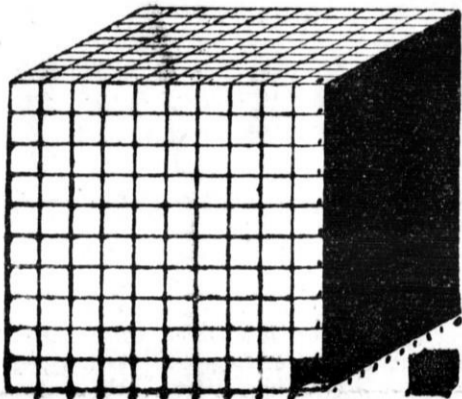

Naj se ne pusti premotiti po priporočilih, ki imajo namen, z navedbo imena SINGER prodajati že rabljene stroje ali stroje drugih vrst; kajti naši stroji se ne oddajo prekupcem, temveč se jih prodaja naravnost od nas cenjenemu občinstvu.

SINGER Co.

Akc. družba za šivalne stroje
Kranj št. 53. 12

Nova kubična knjiga!

Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljše kubična knjiga.

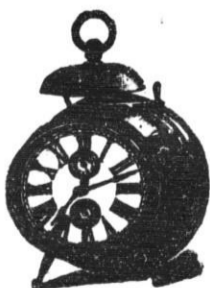
Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih;
2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih;
3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih;
4. Rezan in obtesan les za deske in trame vse dolžosti, debelosti in širokosti;
5. Preračunjenje col v centimetre;
6. Preračunjenje centimetrov v cole;
7. Preračunjenje čevljev v metre;
8. Preračunjenje metrov v čevlje;
9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre;
10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje;
11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje;
12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa;
13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel;
14. Kubična telesna mera.

Knjiga stane v močno celo platno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več. K tej kubični knjigi se praveže tudi lahko zraven hitri računar, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 8 K 20 vin.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na stena, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnjavi vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1-40 K. Žepne ure od K 1-20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

MB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajteje takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-69

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Špecialiteta: 152-28

valjični zastori (Rollbalken).

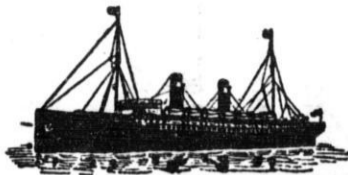

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih puš za lovcve in strelce po najnovejših si temih pod popo nim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-32

Ilustrovani ceniki zastoj.

Potnikom v Ameriko!!

priporoča generalna agentura

„Amerikanske in Withe Star Linie“

najhitrejo vožnjo preko BASEL-PARIZ-CHEMBOURG-NEW-YORK.

2 odhoda v tednu. — Hrana že v Baselu prosta. — Z velikanskimi in varnimi parniki teh prog prevoz od Chembourga-New-York v resnici

5 1/2 do 6 dni.

Vsa potrebna in natančna pojasnila daje radovoljno in zastoj

Generalna agentura Jm Obersteg & Co., Basel

28 Aeschengraben (Švica).

260 13-8

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Jzdelovatelj
D. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobi se
v
lekarni
Sapnik

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180-46

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

[priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Največja tovarniška zaloga

vsakovrstnih slamnikov

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Za dame, gospode, deklice in dečke od najcenejše do najfinejše vrste, priporoča

galanterijska in modna trgovina.

Antona Adamiča v Kranju

Glavni trg.

Fini damski slamniki se lišpajo po najnovejši obliki. Popravila se točno izvršujejo.

Svila, svileni trakovi, lišp, cvetlice ter igle za slamnike vedno v zalogi.

Cene brez konkurence!

52-9

Radi pozne sezije prodaja najnovejšo
damsko, gosposko, dekliško, deško in
otroško konfekcijo tudi pod kupno ceno

Angleško skladišče oblek
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

242 18-13

<p>Bluze vrhna in spodnja Krila Predpasnike Moderce Šerpe Pasove Ovratnike Mašence Jabots Srajce Perilo Otročje oblekce Krstne oprave</p>	 <p>Potrebščine za šivilje Svila Baržun Tresse Čipke Vložke Applikaci- jone Gumbe Vezanine</p> 	<p>Glace in svilnate rokavice Moderne srajce Ovratnike Kravate Nogavice Žepne robce Gumbe Denarnice Prsnike Naramnice Glavnike Garniture Milo Parfum</p>
<p>➔ Nova modna trgovina :: Salon za damske klobuke ➔ filijalka iz Ljubljane 195 52-28</p> <h2 style="text-align: center;">A. VIVOD-MOZETIČ V KRANJU</h2> <p style="text-align: center;">na glavnem trgu v hiši g. Pavšlarja</p> <p style="text-align: center;">Priporoča za pomlad in poletje elegantne klobuke za dame in otroke pariške in dunajske modele. Žalne klobuke. * Klobuke sprejemam v popravilo.</p> <p style="text-align: center;">==== Zunanja naročila točno. ====</p>		
 <p>ženska ročna dela Predtiska- rija Vseh vrst pavola Svila Cvetlice Ročne torbice Moderne kapce Pajčolane</p> 		

Martinova cesta 20 **R. Lang** Martinova cesta 20

Postajališče električne cestne

železnice pri šentpeterski cerkvi

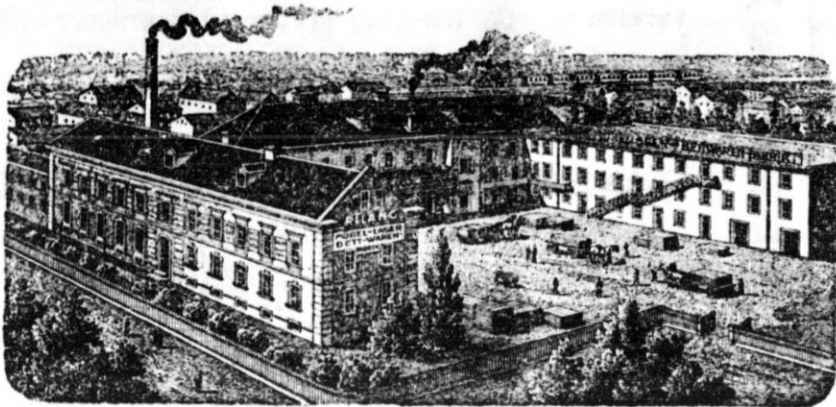
LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špecijaliteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozliki po vsaki cenj.

Modrool iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 glid. naprej. Divan z okraski.
Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Špecijalitete v nevestinlhalah. Veliki prostori, prtiližno in v i. nadstropju.
Čudovito poceni za hotela, vile in za letovišča 52 glid.

Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, oba-šalnik, miza, sten-sko ogledalo.

21 186-46

Zobotehnični atelje Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranilo koronine, z ali brez nebone plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, daljo VRAYNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE Izvršuje tu SPECIJALIST.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvo

Rezervna zaklada
iznaša:

K 78.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ 0/0

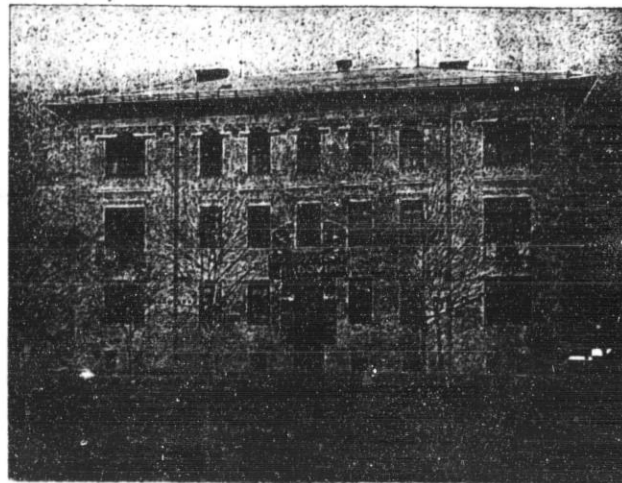
Denarni promet
v letu 1907.:

K 5,600.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5¹/₂% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Urادuje se v centrali in v podružnici

vsak dan
od 8. do 12. ure dop.

in
od 2. do 6. ure pop.
izvemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

120-49